

CYFARFOD	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
DYDDIAD	8/10/2026
TEITL	Strategaeth 5 Mlynedd y Gwasanaeth Ieuenctid
RHESWM DROS GRAFFU	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Yfory
AWDUR	Steffan Williams, Rheolwr Gwasanaeth Ieuenctid
AELOD CABINET	Cynghorydd Dewi Jones

1. Pam fod angen ei graffu?

- 1.1. Mae'r Strategaeth yma yn rhan o brosiect ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir sydd wedi ei gynnwys yng Nghynllun y Cyngor.
- 1.2. Mae'n ofynnol i bob awdurdod lleol lunio cynllun strategol pum mlynedd ar gyfer ei ardal. Prif ddiben y cynllun strategol yw nodi'r amcanion o ran gwaith ieuenctid am y cyfnod. Rhaid i'r amcanion fod yn seiliedig ar dystiolaeth o anghenion a chynrychioli'r prif feysydd ffocws ar gyfer datblygu gwaith ieuenctid dros gyfnod y cynllun.
- 1.3. Byddai craffu'r strategaeth ddrafft yn gyfle i'r Pwyllgor rhoi mewnbwn cyn i'r Strategaeth gael ei fabwysiadu.

2. Beth yn union sydd angen ei graffu?

- 2.1. Bydd blaen graffu'r Strategaeth yn gyfle i'r Pwyllgor ystyried cynnwys y Strategaeth 5 Mlynedd y Gwasanaeth Ieuenctid a chynnig sylwadau.

3. Crynodeb o'r Materion Allweddol

- 3.1. Mae'r Gwasanaeth Ieuenctid yn un o'r blaenoriaethau yng Nghynllun y Cyngor o fewn prosiect Gwynedd Yfory-, sy'n cynnwys yr uchelgais i sicrhau bod caeau chwarae a chyfleusterau addas ar gael i blant a phobl ifanc yn eu hamser hamdden.'
- 3.2. Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu ystyried cynnwys y Strategaeth Gwaith Ieuenctid Bum Mlynedd a rhoi arweiniad ynghylch cyfeiriad gwaith y Gwasanaeth Ieuenctid yn y dyfodol.

- 3.3. Mae'r strategaeth yn nodi nifer o flaenoriaethau strategol allweddol, gan gynnwys:
- hyrwyddo llais pobl ifanc a sicrhau eu bod yn gallu dylanwadu ar benderfyniadau
 - cefnogi iechyd meddwl a llesiant pobl ifanc
 - ymyrryd yn gynnar i atal digartrefedd ymhlith pobl ifanc
 - ehangu cyfleoedd i wirfoddoli a chyfranogi,
 - sicrhau mynediad teg at ddarpariaeth gwaith ieuenctid ledled y sir.
- 3.4. Mae'r Strategaeth yn pwysleisio pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth ar draws asiantaethau. Bydd hyn yn adeiladu ar y cydweithio presennol gydag ysgolion, gwasanaethau'r Cyngor, y trydydd sector a chyrrff rhanbarthol a chenedlaethol, gyda'r nod o wella canlyniadau i bobl ifanc.
- 3.5. Mae'r Strategaeth hefyd yn cynnwys trefniadau clir ar gyfer monitro a gwerthuso cynnydd. Bydd mesurau perfformiad a cherrig milltir yn cael eu defnyddio i asesu cynnydd a wneir ac i sicrhau bod y Gwasanaeth yn gallu ymateb i anghenion newidiol pobl ifanc drwy gydol cyfnod y Strategaeth.

4. Cefndir / Cyd-destun

- 4.1. Mae'r Strategaeth Gwaith Ieuenctid Bum Mlynedd wedi'i datblygu mewn ymateb i anghenion newidiol pobl ifanc, newidiadau cymdeithasol ac economaidd, a disgwyliadau cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer darpariaeth gwaith ieuenctid. Mae'r Strategaeth yn darparu fframwaith ar gyfer datblygu a chyfeirio gwaith y Gwasanaeth Ieuenctid dros y cyfnod 2027-2032.
- 4.2. Cynhaliwyd proses gynhwysfawr o ymgysylltu ac ymgynghori â phobl ifanc, ysgolion, sefydliadau gwirfoddol, partneriaid statudol a rhanddeiliaid lleol er mwyn sicrhau bod blaenoriaethau'r Strategaeth yn adlewyrchu anghenion ac uchelgeisiau pobl ifanc Gwynedd.
- 4.3. Mae'r Strategaeth yn adeiladu ar gryfderau'r ddarpariaeth bresennol sy'n cynnwys gwaith ieuenctid cymunedol, darpariaeth mewn ysgolion, prosiectau wedi'u targedu, cyfleoedd gwirfoddoli, Gwobr Dug Caeredin a gwaith partneriaeth eang ar draws y sir.
- 4.4. Mae saith amcan strategol wedi'u nodi ar gyfer y cyfnod 2027-2032, gan ganolbwyntio ar y meysydd canlynol:
- Cefnogi iechyd meddwl a llesiant pobl ifanc,
 - Gwellu cyflogadwyedd a datblygu sgiliau,
 - Lleihau anghydraddoldebau a chynyddu cyfleoedd,
 - Cryfhau cyfleoedd cymunedol a gwirfoddoli,
 - Hyrwyddo llais a chyfranogiad pobl ifanc,
 - Datblygu a chynnal gweithlu medrus a chynaliadwy,
 - Hyrwyddo a chryfhau defnydd y Gymraeg ym mhob agwedd o waith y Gwasanaeth.

- 4.5 Mae'r Strategaeth yn cefnogi amcanion ehangach Cynllun y Cyngor a blaenoriaethau cenedlaethol ar gyfer gwaith ieuenctid, gan geisio sicrhau bod pob person ifanc yng Ngwynedd yn cael mynediad at gymorth, cyfleoedd a phrofiadau cadarnhaol sy'n eu galluogi i gyrraedd eu potensial.

5. Ymgynghori

- 5.1. Cynhaliwyd rhaglen gynhwysfawr o ymgynghori â sefydliadau gwirfoddol a phartneriaid wrth ddatblygu'r Strategaeth. Nod y broses oedd sicrhau bod y Strategaeth yn adlewyrchu anghenion pobl ifanc Gwynedd, gan fanteisio hefyd ar arbenigedd a phrofiad y sefydliadau sy'n gweithio gyda phobl ifanc o ddydd i ddydd.
- 5.2. Fel rhan o'r broses, trefnwyd cyfres o weithdai ymgynghori mewn chwe lleoliad ar draws Gwynedd, sef Caernarfon, Bangor, Bala, Blaenau Ffestiniog, Pwllheli a Thywyn. Gwahoddwyd ystod eang o bartneriaid i gymryd rhan, gan gynnwys sefydliadau gwirfoddol, darparwyr gwaith ieuenctid, sefydliadau cymunedol, partneriaid statudol a rhanddeiliaid eraill sy'n gweithio gyda phobl ifanc 11 i 25 oed.
- 5.3. Roedd y gweithdai'n gyfle i rannu gwybodaeth am *Waith Ieuenctid yng Nghymru: Cyflawni dros Bobl Ifanc*, trafod a herio rhai o'r camsyniadau cyffredin am waith ieuenctid, a rhoi'r cefndir i'r y broses o ddatblygu'r Strategaeth newydd. Drwy sesiynau wedi'u hwyluso, cafodd y cyfranogwyr gyfle i roi adborth, cyfrannu syniadau, trafod heriau lleol a nodi blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod strategol nesaf.
- 5.4. Yn ogystal â'r gweithdai, defnyddiwyd y Rhwydwaith Ieuenctid Gwynedd fel llwyfan i ymgysylltu â phartneriaid ac i ddarparu cyfleoedd parhaus iddynt gyfrannu at ddatblygiad y Strategaeth. Roedd yr ymatebion a gafwyd yn dangos consensws cryf ynghylch nifer o flaenoriaethau allweddol.
- Pwysleisiodd partneriaid bwysigrwydd sicrhau mynediad teg at gyfleoedd a darpariaeth gwaith ieuenctid ledled y sir, gan gynnwys mewn cymunedau gwledig. Nodwyd hefyd yr angen i gryfhau'r cydweithio rhwng sefydliadau, gwella trefniadau cyfathrebu a rhannu gwybodaeth, a chynyddu'r cyfleoedd sydd ar gael i bobl ifanc gymryd rhan mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt.
- 5.5. Amlygwyd gwerth gwaith ieuenctid fel cyfrwng i gefnogi iechyd a lles, datblygu sgiliau, meithrin gwydnwch a hyrwyddo cyfranogiad cymunedol. Tynnwyd sylw hefyd at yr angen i sicrhau bod gwasanaethau a gweithgareddau'n gynhwysol ac yn hygyrch i bob person ifanc, gan

gynnwys y rhai sy'n wynebu rhwystrau economaidd-gymdeithasol, daearyddol neu bersonol.

- 5.6. Defnyddiwyd yr adborth a gasglwyd drwy'r gweithdai a'r trafodaethau â phartneriaid i lywio blaenoriaethau, amcanion a champau gweithredu'r Strategaeth. O ganlyniad, mae'r Strategaeth yn adlewyrchu cyfraniad uniongyrchol sefydliadau gwirfoddol a phartneriaid lleol ac yn darparu sylfaen gadarn ar gyfer cydweithio parhaus drwy gydol cyfnod ei gweithredu.

6. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

- 6.1. Mae'r Strategaeth yn adeiladu ar egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 drwy gefnogi datblygiad personol, dysgu a chyfranogiad pobl ifanc. Trwy weithredu'r pum ffordd o weithio, mae'r Gwasanaeth Ieuencid yn cyfrannu'n gadarnhaol at y saith nod llesiant, gan helpu i greu cymunedau mwy iach, cyfartal, cydnerth a chysylltiedig.
- 6.2. Mae'r Strategaeth yn mabwysiadu safbwynt hirdymor, gan ganolbwyntio ar ddatblygu sgiliau, gwytnwch a chyfleoedd sy'n galluogi pobl ifanc i ffynnu mewn addysg, cyflogaeth a bywyd cymunedol. Mae penderfyniadau a blaenoriaethau'r Gwasanaeth yn seiliedig ar dystiolaeth, data lleol a chenedlaethol, ynghyd â mewnbwn gan bartneriaid a phobl ifanc eu hunain.
- 6.3. A ydych wedi cynnwys trigolion / defnyddwyr gwasanaeth? Os ddim, pryd a sut ydych yn bwriadu ymgynghori â nhw?

Mae pobl ifanc, ysgolion a rhanddeiliaid wedi cyfrannu'n uniongyrchol at ddatblygiad y Strategaeth drwy raglen gynhwysfawr o ymgysylltu, gan gynnwys gweithdai lleol, holiaduron, trafodaethau grŵp a fforymau megis Llais Pobl Ifanc. Mae'r dull cyfranogol hwn wedi sicrhau bod safbwyntiau, profiadau, ac anghenion pobl ifanc wedi llywio'r blaenoriaethau a'r camau gweithredu a nodir yn y Strategaeth.

- 6.4. Sut ydych wedi ystyried yr hirdymor a beth fydd anghenion pobl mewn blynyddoedd i ddod?

Mae'r Gwasanaeth Ieuencid yn ystyried anghenion hirdymor pobl ifanc drwy fabwysiadu dull strategol sy'n canolbwyntio ar ddatblygu sgiliau, gwytnwch a chyfleoedd sy'n eu paratoi ar gyfer y dyfodol. Mae'r Gwasanaeth yn defnyddio ystod eang o dystiolaeth i lywio ei gynlluniau, gan gynnwys holiaduron, fforymau Llais Pobl Ifanc, ymgysylltu â

phartneriaid, data perfformiad a gwybodaeth am dueddiadau cymdeithasol ac economaidd.

Drwy gydweithio â phartneriaid ym maes addysg, cyflogaeth, iechyd (drwy canfyddiadau SHRN) a gwasanaethau cymorth, mae'r Strategaeth yn ceisio sicrhau bod pobl ifanc yn derbyn y gefnogaeth briodol i ddatblygu i fod yn oedolion hyderus, gwydn a chyfrifol. Mae'r dull hwn yn galluogi'r Gwasanaeth i ragweld ac ymateb i anghenion sy'n newid dros amser, gan gyfrannu at lesiant hirdymor unigolion a cymunedau.

- 6.5. Er mwyn sicrhau integreiddio, a ydych wedi ystyried yr effaith bosib ar gyrff cyhoeddus eraill?

Mae'r Strategaeth yn cefnogi ac yn ategu amcanion nifer o wasanaethau a sefydliadau partner gan gynnwys ysgolion, gwasanaethau iechyd, gwasanaethau cymdeithasol, gwasanaethau tai, cyflogadwyedd a'r sefydliadau trydydd sector. Trwy gryfhau trefniadau cydweithio, rhannu gwybodaeth a chydlynu gweithgarwch, bydd y Strategaeth yn cyfrannu at ddarparu gwasanaethau mwy effeithiol ac at wella canlyniadau i bobl ifanc ledled Gwynedd.

Mae'r Strategaeth yn rhoi pwyslais cryf ar ymyrraeth gynnar ac atal. Mae'r blaenoriaethau a nodir ynddi yn cynnwys cefnogi iechyd meddwl a llesiant, lleihau'r risg o unigedd cymdeithasol, atal digartrefedd ymhlith pobl ifanc, lleihau'r risg o bobl ifanc fod heb fod mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET), a datblygu sgiliau personol a chymdeithasol.

Drwy ddarparu cefnogaeth, gweithgareddau a chyfleoedd cadarnhaol ar gyfnod cynnar, mae'r Gwasanaeth Ieuenctid yn helpu pobl ifanc i ddatblygu'r sgiliau a'r gwydnwch sydd eu hangen arnynt i oresgyn heriau. Yn ogystal â gwella canlyniadau unigol, mae'r dull ataliol hwn yn cyfrannu at leihau'r galw ar wasanaethau statudol yn y tymor hir.

7. Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg a'r Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol

- 7.1. Wrth ddatblygu'r Strategaeth Gwaith Ieuenctid Bum Mlynedd, rhoddwyd ystyriaeth i ofynion Deddf Cydraddoldeb 2010. Mae lleihau anghydraddoldebau mewn mynediad at waith ieuenctid wedi'i nodi fel un o amcanion strategol y Strategaeth. Mae'r Strategaeth yn ymrwymo i sicrhau bod pob person ifanc, waeth beth fo'u cefndir neu hamgylchiadau, yn gallu manteisio ar gyfleoedd a gwasanaethau gwaith ieuenctid. Mae hyn yn

cynnwys pobl ifanc ag anableddau, anghenion dysgu ychwanegol, profiad o ofal, neu sy'n byw mewn ardaloedd gwledig neu gymunedau sydd mewn perygl o anfantais.

7.2. Rhoddwyd ystyriaeth lawn i ofynion Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 wrth ddatblygu'r Strategaeth. Mae hyrwyddo a chynyddu defnydd cymdeithasol y Gymraeg ymhlith pobl ifanc wedi'i nodi fel un o'r amcanion strategol craidd y Strategaeth. Bydd y Gwasanaeth Ieuencid yn parhau i ddarparu gweithgareddau a gwasanaethau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog, gan greu cyfleoedd i bobl ifanc ddefnyddio'r Gymraeg mewn gweithgareddau cymunedol, cymdeithasol, diwylliannol a gwirfoddoli.

7.3. Rhoddwyd sylw i'r Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol drwy sicrhau bod y Strategaeth yn blaenoriaethu cefnogaeth i bobl ifanc sy'n wynebu heriau economaidd-gymdeithasol, risg o fod yn NEET, neu heriau megis digartrefedd. Mae'r Strategaeth yn cynnwys camau gweithredu i wella cyflogadwyedd, datblygu sgiliau, ehangu cyfleoedd cymunedol a sicrhau mynediad at wasanaethau i'r rhai sydd fwyaf mewn angen.

Drwy weithredu'r blaenoriaethau a nodir yn y Strategaeth, disgwylir cyfrannu at greu cyfleoedd mwy cyfartal i bobl ifanc ledled Gwynedd, hyrwyddo'r Gymraeg fel iaith fyw o fewn cymunedau, a lleihau effaith anfantais economaidd-gymdeithasol ar gyfleoedd bywyd pobl ifanc yn y tymor hir.

8. Camau Nesaf

8.1. Yn dilyn y broses graffu a chymeradwyo, bydd y Strategaeth Gwaith Ieuencid Bum Mlynedd yn cael ei chwblhau a'i chyflwyno i Lywodraeth Cymru, gan gynnwys unrhyw ddiwygiadau, sylwadau neu argymhellion a dderbynnir gan y Pwyllgor Craffu.

8.2. Bydd trefniadau llywodraethu a monitro priodol yn cael eu sefydlu i gefnogi gweithrediad y Strategaeth. Bydd hyn yn cynnwys cyfarfodydd rheolaidd y Grŵp Strategol Gwaith Ieuencid Gwynedd a Rhwydwaith Ieuencid Gwynedd er mwyn goruchwyllo cynnydd, adolygu perfformiad a sicrhau cydweithio effeithiol rhwng partneriaid.

8.3. Bydd cynllun gweithredu manwl yn cael ei ddatblygu i gefnogi cyflawniad yr amcanion strategol. Bydd y cynllun hwn yn nodi camau gweithredu penodol, cyfrifoldebau, amserlenni, targedau a mesurau perfformiad er mwyn gallu monitro cynnydd a gwerthuso effaith y Strategaeth ar bobl ifanc Gwynedd dros gyfnod 2027-2032.

Bydd y Gwasanaeth Ieuenctid yn parhau i ymgysylltu â phobl ifanc, partneriaid a rhanddeiliaid drwy gydol cyfnod gweithredu'r Strategaeth er mwyn sicrhau bod gwasanaethau yn parhau i ymateb i anghenion newidiol pobl ifanc ac i adlewyrchu blaenoriaethau lleol a chenedlaethol sy'n datblygu dros amser.

9. Gwybodaeth Cefndir

[Gwaith ieuenctid yng Nghymru: cyflawni dros bobl ifanc \[HTML\] | LLYW.CYMRU](#)

<https://www.cwvys.org.uk/wp-content/uploads/2018/11/GWAITH-IEUENCTID-YNG-NGHYMRU-EGWYDDORION-A-DIBENION.pdf>

Atodiadau

- Drafft Strategaeth 5 Mlynedd y Gwasanaeth Ieuenctid
- Cwestiwn ac Ateb - Cwestiynau Ychwanegol gan y Pwyllgor Craffu